

B.A. Semester - 6 (CBCS) Examination
March/April -2020

SANSKRIT: P22 VYAKARAN(CORE - 22)

Time: 2:30 Hours

Marks: 70

Instructions:

1. All questions are compulsory.
2. Figures to the right indicate marks.

પ્રશ્ન-૧(અ) નીચેનામાંથી કોઈપણ એક ગદ્યખંડનો અનુવાદ કરો. (૦૭)

Que-1(A) Translate any one of the following passage: (07)

- (૧) एकदा दुष्यन्तो नाम राजा मृगयायै वनमगच्छत्। तत्र ब्रह्मः पशव स्तेनाह्वयन्त। एकं मृगं पलायनं विलोक्या सौ शरेण तं हन्तुमैच्छत्। अत्रान्तरे केचन मुनयः स्तत्रागताः। तेऽवदन् – “भै भो राजन, आश्रममृगोऽयं न हन्तव्यः। ‘ततो भूपेन शरः प्रति संहतः। प्रसन्ना मुनयस्तमवदन् – ‘वीरात्मजं लभस्व’ इति। तदनन्तरं दुष्यन्तः कण्वमहर्षेराश्रमगच्छत्। कण्वः सोमतीर्थं गत आरगीत्। तस्य कृतिका दुहिता शकुन्तिका स्वाश्रमं आसीत्। दुष्यन्ताय सा स्वागतं व्याहरत्। अनन्तरं दुष्यन्तस्तां पर्यणयत्।
- (૨) ન પરિચયં રક્ષતિ। નાભિજનભીક્ષતે। ન રૂપમાલોકયતે। ન કુલક્રમમનુવર્તતે। ન શીલં પશ્યતિ। ન વૈદગ્ધ્યં ગણયતિ ન શ્રુતમાકર્ણયતિ। ન ધર્મમનુરુદ્ધયતે। ન સત્યભવબુદ્ધયતે। ન ત્યાગમાદ્રિયતે। ન વિશેષજ્ઞતાં વિચારયતિ। નાચારં પાલયતિ। ન સત્યમવબુદ્ધયતે। ન લક્ષણં પ્રમાણિકરોતિ ગંધર્વનગરલેખેવ પશ્યત એવ નશ્યતિ।

પ્રશ્ન-૧(બ) નીચેનામાંથી કોઈપણ એક નું સંસ્કૃતમાં ભાષાંતર કરો. (૦૭)

Que-1(A) Translate any one of the following passage into Sanskrit. (07)

- (1) ધારાનગર નામે એક શહેર હતું. તેમાં ગાંધર્વસેન નામનો રાજા હતો. તેને ચાર રાણીઓ હતી અને તેઓથી તેને છ પુત્રો થયા હતા. તેઓ એકબીજાથી વધુ વિદ્વાન અને શક્તિશાળી હતા. વખત જતાં રાજા ગંધર્વસેન પંચત્વ પામ્યો અને શક નામે તેનો સૌથી મોટો પુત્ર રાજા થયો. તેના પછી તેનો ભાઈ વિક્રમ સિંહાસન ઉપર આવ્યો અને રાજ્ય સાહી રીતે કરવા લાગ્યો અને તે અખિલ ભારતવર્ષનો રાજા થયો.
- (2) કેટલાક લોકો માને છે કે ભારતીય સંસકૃતિ સંપૂર્ણપણે ધાર્મિક અને આધ્યાત્મિક છે અને ભૌતિક જીવનનું તેમાં કોઈ મહત્વ નથી. પરંતુ ખરેખર આવું નથી. ભારતીય જીવનમાં ધાર્મિકતા અને આધ્યાત્મિક કર્તાની સાથે ભૌતિકતાને પણ સમાન મહત્વ આપવામાં આવ્યું છે. આપણા જીવનના શ્રેષ્ઠ અને આદર્શ એવા ચાર પુરુષાર્થ ધર્મ, અર્થ, કામ અને મોક્ષ આના સાક્ષી છે.

પ્રશ્ન-૨ નીચે આપેલાં રૂપો ઓળખાવો (કોઈપણ સાત) (૧૪)

Que-2 Recognize the following grammatical forms (any Seven) (14)

(1) લતાયૈ	(2) મતિભિઃ
(3) ધેનૂ	(4) ભ્રાતરૌ
(5) ફલસ્ય	(6) મધુનઃ
(7) મુનિષુ	(8) મતિઃ
(9) ભાતૃષુ	(10) લતાસુ
(11) મધૂનિ	(12) ધેનુભ્યઃ
(13) મુનયે	(14) ફલાનામ્

- પ્રશ્ન-૩ નીચે આપેલા રૂપો ઓળખાવો.(કોઈપણ સાત) (૧૪)
- Que-3 Recognize the following grammatical forms (any Seven) (14)
(1) કુપ્યતુ	(2) ક્ષુભ્યતે
(3) નૃત્યતુ	(4) પશ્યન્તુ
(5) કથયતમ્	(6) પુજયતુ
(7) ચિન્તયેય	(8) ભૂષયેતુ
(9) પીડયેયુઃ	(10) કુળ્યેત્
(11) કથયતુ	(12) તુષ્યાવ
(13) પૂજ્યેમ	(14) ચિન્તયતુ
- પ્રશ્ન-૪ 'ફદ્દન્ત' નો અર્થ આપી 'હેત્વર્થકદન્ત' ને સદ્રશાંત સમજાવો. (૧૪)
- Que-4 Give the meaning of 'porticiple' and explain with illustrations the હેત્વર્થકદન્ત: (14)
- અથવા/OR
- પ્રશ્ન-૪ ઉપસર્ગો અને અવ્યયોનો વાક્યોમાં પ્રયોગ કરી સમજાવો..
- Que-4 Explain ઉપસર્ગ and અવ્યય with use in to sentences.
- પ્રશ્ન-૫ નીચેનામાંથી કોઈપણ બે વિશે ટૂંકનોંધ લખો. (૧૪)
- Que-5 Write short notes on any two of the following : (14)
- (1) સમ્બંધકકદન્ત।
 - (2) કર્મણિ પ્રયોગ એવં કર્તરિ પ્રયોગ
 - (3) વિદ્યર્થકદન્ત:।
 - (4) ચતુર્થગણપરિચય:।
